

KECSKÉS TAMÁS

A magyar jog továbbélése a Délvidéken a két világháború között

Az első világháborút lezáró békeszerződések jelentős mértékben átrajzolták Európa térképét. A határváltozások ellenére az érintett országok jogászainak azonban nemcsak azért kellett továbbra is ismerniük az elődállam jogrendszerét, mert a jogviszonyokra általában a keletkezéskori hatályos jogszabályok irányadóak, hanem azért is, mert rendszerint hatályban maradtak a korábbi jogi normák az új törvények, rendeletek meghozataláig. Az új államok országrészei között azonban a gazdasági, társadalmi és kulturális különbségek igencsak megnehezítették a jogegységesítést, amit számos országban nem is sikerült véghez vinni, így a két világháború között az európai jogrendszerek egyik fő sajátossága a területi partikularizmus volt.

A trianoni békeszerződéssel elcsatolt területeken hosszabb-rövidebb ideig a Magyarországtól örökölt jog maradt hatályban (UJLAKI 1936). A Kúria¹ elnöke emiatt úgy szólalt fel 1927-ben, hogy a polgári törvénykönyvet ne fogadja el a Nemzetgyűlés, mert így megszakadna a jogközösség az elcsatolt részekkel (UJLAKI 1936). Több jogtudós, név szerint Menyhárh Gáspár (*Felsőházi napló* 1927. V. kötet, 251), Szladits Károly (SZLADITS 1928) és Ujlaki Miklós (UJLAKI 1936) viszont úgy vélték, hogy ez nem képezheti akadályát a magyar polgári jogi kodifikáció sikerének. Egrészt azzal érveltek, hogy a történelmi Magyarország magánjoga egyébként sem volt egységes, mert amikor 1861-ben döntés született az osztrák polgári törvénykönyv (a továbbiakban: Optk.) magyarországi hatályon kívül helyezéséről, akkor Erdély, Fiume, Horvátország és az úgynevezett katonai határőrvidék még nem tartoztak Magyarországhoz.

hoz, hanem osztrák koronatartományok (*Kronland*) voltak. Másrészt, bár ekkor a „magyar polgári anyagi magán-törvények” állítottak vissza (Az Országbírói Értekezlet javaslatai a törvénykezés tárgyában. Pest, 1961. 3. old.), ezek alatt azonban korántsem írott jogszabályokat kell érteni, hanem olyan szokásjogi normákat, amelyek alkalmazhatósága egyébként is kétséges volt, mivel azok még a rendi korszakban alakultak ki. Ezért írta azt Szladits, hogy a „jogegység a valóságban úgymint megszakadt – a törvényhozások serény munkáját nem is tekintve már csak annál fogva, mert a túlnyomóan szokásjogi rendszer hézagait kitöltő bírói jogfejlesztés különböző országos centrumokat kapott” (SZLADITS 1928; 49).

A jelen tanulmány a Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz, azaz a későbbi Jugoszláviához csatolt területek vonatkozásában vizsgálja a kérdést. Ennek indokát az adja, hogy itt nem csak a két világháború között, hanem a második világháború után is mintegy harmincöt évig elsősorban az elődállamok joga határozta meg a magánjogot. A harmincas évek elején hatályba lépő, egységes jugoszláv büntető-, illetve eljárásjogi kódexekkel szemben ugyanis polgári törvénykönyvet nem sikerült elfogadni a két világháború között. A szocialista szellemben feltámadó Jugoszlávia pedig ugyan 1946-ban formálisan hatályon kívül helyezte az 1941. április 6-án, vagyis az ország megtámadásának napján hatályos „burzsoá” jogszabályokat, de joghézag esetén mégis megengedte az azokba foglalt olyan normák alkalmazását, amelyek nem ellenkeztek az alkotmányos renddel, azaz a szocialista társadalmi berendezkedéssel (Sl. list FNRJ, br. 86/46). A jugoszláv polgári jogot pedig csak részletekben és viszonylag későn sikerült egységesíteni. Elsőként az 1955. évi öröklési törvény (Sl. list SFRJ, br. 20/55) született meg, a kötelmi jogviszonyokról szóló törvény (Sl. list SFRJ, br. 29/78) csak 1978-ban került elfogadásra, a dologi jog részkódex pedig 1980-ban (Sl. list SFRJ, br. 6/80). Ráadásul az 1941-ben hatályos normák alkalmazását megengedő törvény pedig még mindig hatályban van Szerbiában. Az ingyenes szerződésekre továbbra is a két világháború között alkalmazott jogi normák tartalmazzak csak szabályokat (Presuda Apelacionog Suda u Kragujevcu GŽ-3199/11.), de a legkülönbélebb helyzetekben derülhet ki, hogy – legalábbis az eljáró bíróság meglátása szerint – a formálisan is hatályos szabályok nem tar-

talmaznak rendelkezést. Például a szerb kulturális javokról szóló törvény egyértelmű rendelkezése szerint a talált kulturális javak az állam tulajdonát képezik, a megtalálót pedig díj illeti meg. A bíróság mégis úgy vélte, hogy a törvény nem rendelkezik annak a személynek a jogi helyzetéről, akinek az ingatlanából kiásták az adott tárgyakat, ezért az 1844. évi szerb kódexet alkalmazta, amely alapján megállapította, hogy a kincs értékének egyharmada az ingatlantulajdonost illeti (Presuda Apelacioni suda u Novom Sadu Gž. 213/2010.).

A két világháború között alkalmazott jogi normák felderítése tehát nemcsak jogtörténeti érdekességeket, hanem a gyakorló jogászok számára is hasznos ismeretet tartogat.

A két világháború közötti Jugoszlávia jogrendszerei

Jugoszláviában 1918 és 1941 között országrészenként hétféle magánjogot alkalmaztak. Ráadásul – egy kivételével – minden régiónak megvolt a maga legfelsőbb bírósága. Az 1921. és az 1931. évi alkotmány, illetve a bírósági szervezetről szóló törvények is rendelkeztek egy országos területi illetékességű Semmítőszékről, de ez pusztán „papírijog” maradt (DRAKIĆ 2011). Ezt a képet némileg árnyalja, hogy hétből négynek az Optk. volt az elsődleges magánjogi forrása. Ennek ellenére ezek az országrészek nem képeztek egységes jogterületet, hiszen más jogszabályok tekintetében különböztek egymástól.

Az egykori *határőrvidék* magánjogát alapvetően az Optk. határozta meg, de annak bizonyos rendelkezéseit, például a végrendeletek alakóságára vagy a házasságkötésre vonatkozó szabályokat felülírták a magyar törvényekben található jogi normák.² Ezen felül az Optk. hézagait a magyar szokásjog töltötte ki, főleg, mert a Magyar Királyi Kúria *erga omnes* kötelező döntvényeit itt is követni kellett.

Horvátország az 1868-as horvát–magyar kiegyezéssel törvényhozási autonómiát kapott, így területén magyar törvény csak akkor lépett hatályba, ha az Országgyűlés számára fenntartott, taxatív felsorolt ügykörök valamelyikébe tartozó kérdést szabályozott. A magánjog körébe tartozó fontosabb jogszabályok közül egyedül az 1875. évi XXXVII. tc., azaz

a kereskedelmi törvény szabályai terjedtek ki a horvát területekre. Ezért annak ellenére, hogy a horvát–magyar kiegyezés értelmében Horvátország és Magyarország képeztek „egy és ugyanazon állami közösséget”, előbbi jogrendszere mégis sokkal közelebb állt Ausztriáéhoz, mivel autonóm horvát kódexek elfogadásának és a magyar törvények hatályba lépésének hiányában nem csak az Optk., hanem általában az osztrák jogszabályok határozták meg a horvát jogot.

A közvetlenül Ausztriától elcsatolt területeken, azaz a *Dalmáciában és Szlovéniában* hatályos jogrendszer mégis eltért a horvátországitól, mert ott az Optk. három jelentősebb novelláját is elfogadták, illetve a magyar törvények egyike sem hatályosult.

Bosznia-Hercegovina fő jogforrása a szokásjog volt, amelynek alapját szintén az Optk. képezte, de az oszmán magánjogi kódex (*Mecelle*) is hatott rá (VUKOVIĆ 1959).

Szerbia magánjoga sem állt messze az osztrák jogtól. Sokan az 1844. évi szerb polgári törvénykönyvet az Optk. rövidített, némileg kiegészített fordításaként írják le (NIKOLIĆ 2011). A hasonlóság azonban sokkal inkább szerkezeti, mintsem tartalmi természetű.

Montenegró viszont már valóban egyedi magánjogi kódexszel rendelkezett. Valtazar Bogišić ugyanis külföldi minták helyett a szláv népek „élő joga” alapján igyekezett megalkotni az úgynevezett Általános Vagyon(jogi) Törvénykönyvet (*Opšti imovinski zakonik*) (DUDÁS 2013; 10–11). *Bácska, Bánát, Baranya és a Muraköz* Jugoszláviához került részein – a határőrvidék kivételével – a magyar jog volt a magánjog elsődleges forrása. A továbbiakban erre az egyszerűség kedvéért – a szakirodalomhoz hasonlóan – a *Délvidék* elnevezést használom, mivel ez nem azonos a mai Vajdaság Autonóm Tartomány területével.

A magyar jogszabályok hatályban maradásáról ugyanaz a nagy nemzetgyűlés döntött, amely 1918. november 25-én kimondta a Délvidék Magyarországtól való elszakadását és annak Szerbiához való csatlakozását. A bíróságok azonban nem erre a határozatra, hanem közvetlenül a magyar jogszabályokra hivatkozva hozták ítéleteiket.

Természetesen nem minden magyar törvényt lehetett korrekció nélkül alkalmazni az új helyzetben. Hiába találunk rendelkezéseket a Magyar

Királyi Kúriára nézve, amikor az természetesen nem került át a trianoni békeszerződés révén a Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz. Ráadásul az illetékes ítélőtábláknak székhelyet adó városok (Pécs, Szeged) is Magyarországon maradtak. Ezért az ítélőtáblai funkció ellátására létrehozták az Újvidéki Fellebbviteli Bíróságot (*Apelacioni sud u Novom Sadu*), a Kúria helyettesítésére pedig a Belgrádi Semmítőszék B. osztályát (*Odeljenje B Beogradskog Kasacionog suda*) (DRAKIĆ 2011). Ez az elnevezés egyébként igen megtévesztő, hiszen a fórum székhelye Újvidék volt, természetesen nem volt semmítőszék sem, hiszen nemcsak kasszációs, hanem revíziós és reformatórius jogkört is gyakorolt. A Belgrádi Semmítőszékhez, ami korábban a Szerb Királysághoz tartozó területeknek volt a legfelsőbb bírósága, pedig csak névlegesen kapcsolódott.

Ujlaki Miklós szerint „[a] magyar jogszabályok hatálybantartásának természetes következménye volt az, hogy bár a »Nemzeti Tanács« határozata kifejezetten csak a korábbi törvényeket és rendeleteket tartotta hatályban, az egyesülés idején érvényes magyar szokásjog is hatályban maradt. Ugyanez áll a magyar bírói gyakorlatra is” (UJLAKI 1934; 142).

Ezt az állítást mindenképp igaznak kell elfogadnunk, hiszen egyrészt hatályban maradt a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi tc. is, amelynek 19. paragrafusa szerint, „[a] bíró a törvények, a törvény alapján keletkezett s kihirdetett rendeletek s a törvényerejű szokás szerint tartozik eljárni és ítélni.” A bírói határozatok bizonyos típusaira nézve pedig szintén törvények mondták ki, hogy nem csak a konkrét ügyben bírnak kötelező erővel, hanem minden más esetben is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a két világháború közötti időszak húsz éve alatt a délvidéki jog ne távolodhatott volna el a magyarországitól, hiszen ez a szokásjog természetéből fakad.

Ahhoz, hogy megtudjuk, valójában milyen jogot is alkalmaztak a Délvidéken, a korabeli bírói gyakorlatot kell megvizsgálnunk. Ez részben az újvidéki fellebbviteli bírósági, majd semmítőszéki bíró, Nikola Ignjatović döntvénytárából, részben pedig a levéltárakban található peranyagokból deríthető ki. A jelen tanulmány keretei csak egy eset részletes elemzését teszik lehetővé, amelyet a Szabadkai Törvényszék (Kerületi Bíróság) bírált el 1931-ben (Szabadkai Történelmi Levéltár, F:045. Szabadkai Kerületi Bíróság (1919–1941) G. 2880/1929).

Az örökhagyó és felesége közvégrendeletet tettek 1917-ben. Ennek szövege kimondta, hogy azt öröklési szerződésnek kell tekinteni, mert a felek egyike sem változtathatja meg vagy vonhatja azt vissza. A felek mindegyikéről azt kötötték ki, hogy a túlélőt illesse a másik volt vagyonának hasznélvezeti joga. Lakóházuk, hat lánccsántó és minden ingó vagyonuk örökösévé a feleség unokaöccseit (II. és III. rendű felperesek) tették meg. Végül kifejezték aggodalmukat a feleség öccsének (I. rendű felperes) megélhetésével kapcsolatban, ezért arra kötelezték nevelt lányukat, hogy a hat lánccsántó föld hasznélvezete fejében gondoskodjon annak tartásáról különálló lakás, étel, fűtés, villany stb. biztosításával. Ha pedig az I. rendű felperes nem lenne elégedett az ellátással vagy a II., illetve III. rendű felperes észlelnék ugyanezt, akkor a hasznélvezet automatikusan megszűnne, és utóbbiak lennének kötelesek a tartásra a föld hasznából. A feleség 1928. március 12-én elhunyt. Mivel a háznak ő volt a kizárólagos tulajdonosa, a II. és a III. rendű felperesek a végrendelet értelmében megörökölték azt. A hat lánccsántó föld tulajdonosa pedig kizárólag a férj volt, így az nem képezte a hagyaték részét, ezt nem sokkal felesége halála után, 1928. március 22-én eladta unokaöccsének 55 000 dinárért, majd csaknem egy évvel később, 1929. január 5-én ő is meghalt.

A felperesek 1929. október 16-án keresetet nyújtottak be a vevő ellen, hogy annak tulajdonjoga törlésre kerüljön a hat lánccsántó föld vonatkozásában. Azt állították, hogy a közte és az örökhagyó között létrejött szerződés nem adásvétel, hanem ajándékozás, mert a vételár nem került kifizetésre, és az egyébként is túl alacsony, mondván egy lánccsántó föld 25 000 dinárt ért, így hatért 150 000 dinárt kellett volna fizetni, de a felperes csak 55 000 dinárt fizetett.

A perelőkészítő iratokban ismertetik a Kúria P. I. 1363/1924. számú határozatát, amely szerint „az örökösödési szerződéssel megkötött örökhagyó élők közt létesített jogüggyellett sem csökkentheti vagyonát, ha azt azzal a céllal teszi, hogy az örökös jogát csorbítsa. Amennyiben [...] a harmadik személy rosszhiszeműen szerezte meg az örökhagyótól az örökös jogának csorbítása végett elidegenített vagyont, úgy ezt az előbbi állapotba való helyezés kötelezettségével az örökösnek visszaszolgáltatni tartozik” (TÉRFY 1927; 573).

A szintén hivatkozott P. I. 6173/1914. számú kúriai határozat szerint pedig „[a]z örökösödési szerződés célzatával és jogi természetével ellenkeznek az, ha az örökhagyónak megengedtetnék, hogy a részesített személynek örökösödési jogát élők közti ajándékozási jogügyletekkel meghiúsíthassa és épen ezért bírói gyakorlatunk azt a jogszabályt követi, hogy a szerződéses örökös az örökhagyó halála után megtámadhatja annak ingyenes jogügyleteit akkor és annyiban, ha és amennyiben örökössé lesz, mely joga kiterjed azon terhes jogügyletekre is, melyek csak valamely ajándékozás elpalástolására szolgálnak” (SZLADITS 1916; 156).

A kedvező döntés érdekében a felpereseknek az alperes rosszhiszeműségét is bizonyítaniuk kellett, mert az idézett kúriai döntések értelmében a megajándékozottat csak akkor terhelte felelősség, ha tudott az örökösödési szerződésről.

Ennek érdekében a felperesek kiemelték az eladó súlyos betegsége miatt várható közeli halálát, az alpereshez fűződő rokon kapcsolatát, végül pedig, hogy annak lányával élt közös háztartásban feleségének halálát követően.

Később a keresetet kiterjesztették az eredeti alperes lányaira is, mert a túlélő házastárs a végrendelet értelmében a II. és III. rendű felpereseknek járó bűtorokat nekik ajándékozta.

Az alperesek azzal védekeztek, hogy a szerződés érvényes függetlenül attól, hogy adásvételnek vagy ajándékozásnak minősül, mivel Zlinszky Imre azt írta, hogy „[a]z örökösödési szerződés az élők közötti szabad rendelkezést nem gátolhatja; mert csak a halál után meglevő vagyonnak sorsát határozzák meg és rendezik a szerződő személyek” (ZLINSZKY 1897; 967). Az alacsony árat pedig azzal indokolták, hogy az örökhagyó az ingatlanon haszonélvezeti jogot tartott fenn magának.

A bizonyítékokra, különösen a több mint tíz tanú vallomásra tekintettel a Szabadkai Törvényszék megállapította, hogy a vételár valóban kifizetésre került, de ez a haszonélvezeti jog fenntartása ellenére túl alacsony volt, tekintettel az eladó súlyos tuberkulózisára és asztmájára. Tényként fogadta el a bíróság, hogy az I. rendű alperes tudott az öröklési szerződésről, de lányai rosszhiszeműségét nem találta bizonyítottnak. Ezekre tekintettel a bíróság a kereset az I. rendű alperes ellen irányuló részének

helyt adott, míg a II. és III. rendű szembeni követelések tekintetében elutasította azt. Szabályként állapította meg, hogy az öröklési szerződés természetéből az következik, hogy a felek korlátlanul rendelkezhetnek élők között a vagyonukkal, de nem játszhatják ki az örökösödési szerződést ajándékozási szerződésekkel, utóbbiakat pedig a szerződéses örökös jogosult megtámadni. Ez gyakorlatilag az a szabály, amelyet a felperesek által hivatkozott döntések is rögzítenek. A bíróság azonban azt is hozzátette, hogy az egyik szerződő fél halála után a másiknak élők között sincs joga rendelkezni a maga vagyonáról, mert az előbb elhalt fél azzal a feltétellel fogadta el az öröklési szerződést, hogy a másik fél vagyona is a szerződésnek megfelelően száll át annak örököseire. Ez szó szerint azt jelentené, hogy a túlélő még csak el sem adhatná vagyontárgyait. Ilyen szigorú szabályt egyedül a Kúria P. I. 1530/1927. számú határozata tartalmaz, amelyet a felperesek idéznek is.³ Ez viszont azt jelenti, hogy a bíróság nagy valószínűséggel olyan magyar ítéletet vett figyelembe, ami az első világháború vége után keletkezett. Pedig a Délvidék elszakadását kimondó újvidéki délszláv gyűlés úgy határozott, hogy csak az ülés napján, azaz az 1918. november 25-én hatályos magyar jogszabályok maradnak továbbra is hatályban.

Érdekes, hogy a bíróság nem vette figyelembe a P. I. 572/1927. számú határozatot, amely szerint a megajándékozott jó- vagy rosszhiszeműségének nincs jelentősége az ügy eldöntésekor (FABINYI 1935). A bíróság éppen a jóhiszeműségükre tekintettel nem marasztalta a II. és III. rendű alpereseket. A rosszhiszeműség mellőzésének szabályát egyébként a Kúria sem követte, hiszen több esetben a korábbi megoldást erősítette meg.⁴ A felperesek hivatkoztak még más 1918. november 25-e után keletkezett magyar ítéletre is (P. I. 8198/1926.), de ez korábbi, szintén idézett határozatba foglalt szabályt erősített meg (P. I. 2261/1918.).

Mindez igen erőssé teszi azt a gyanút, hogy a délvidéki bíróságok az első világháború után keletkezett magyarországi ítéleteket is irányadónak tekintették, de további kutatások szükségesek ennek alátámasztásához.

Ráadásul nem csak ez az egyetlen érdekes kérdés, ami felmerül a két világháború közötti Délvidék magánjogával kapcsolatban.

Érdemes lenne azt is mélyrehatóan vizsgálni, hogy a délvidéki magánjog szokásjogi természetébe kapaszkodva az ottani bíróságok döntései közelítettek-e Jugoszlávia más országrészeinek szabályaihoz.

Ráadásul a Csehszlovák Legfelsőbb Bíróság egy ügyben úgy döntött, hogy „[a] magyar polgári törvénykönyv tervezete ugyan nem lett és nem lesz Szlovákiában törvény, azonban mint más esetekben, most sincs annak akadálya, hogy a tervezet elvei figyelemre méltassanak, mert, miként az köztudomású, ezen tervezet tulajdonképpen azoknak a jogszabályoknak a kompilációja és írásbafoglalása, melyek az állandó bírói gyakorlat által fejlesztettek ki” (UJLAKI 1937; 6–7).

Ha ebből indulunk ki, akkor minden esély megvan arra, hogy a Magyar Magánjogi Törvénykönyv javaslatát a Délvidéken is alkalmazták.

IRODALOM

Az Országbírói Értekezlet javaslatai a törvénykezés tárgyában. Pest, 1961. 3.

DRAKIĆ G. (2011): Sudske instance na području Vojvodine od 1918. do 1929. godine. *Zbornik radova Pravnog fakulteta*, 45 (2), 269–270.

DUDÁS, A. (2013): A polgári jog kodifikációjának történeti áttekintése Szerbiában. *Jogtörténeti szemle*, (1), 10–11.

FABINYI T. (1935): *A magyar magánjog mai érvényében.* IV. rész. Budapest *Felsőházi napló* 1927. V. kötet. 251.

NIKOLIĆ, D. (2011): *Dva veka Austrijskog građanskog zakonika.* Zbornik Matice srpske za društvene nauke, br. 135, 319.

Presuda Apelacioni suda u Novom Sadu Gž. 213/2010. <http://www.ns.ap.sud.rs/index.php/srl/sudska-praksa/319-gz-213-10> (2014. november 29.)

Presuda Apelacionog Suda u Kragujevcu Gž-3199/11. <http://www.kg.ap.sud.rs/gz-3199.11-nistavost-ugovora-o-poklonu.html> (2014. november 29.)

Szabadkai Történelmi Levéltár, F:045. Szabadkai Kerületi Bíróság – Szabadka (1919–1941) G. 2880/1929.

SZLADITS, K. (1916): *Magánjogi Döntvénytár IX. kötet.* Budapest

SZLADITS, K. (1928): Magánjogi Törvénykönyv javaslata. *Jogtudományi Közlöny*, 63 (6), 49.

TÉRFY, Gy. (szerk.) (1927): *Grill-féle Uj Döntvénytár. XIX. kötet.* Budapest

UJLAKI, M. (1934): A magyar jog sorsa a Jugoszláviához csatolt területeken. *Jogtudományi Közlöny*, 69 (25), 142.

UJLAKI, M. (1936): *Az utódállamok jogegységesítő törekvései és a magyar magánjog.* Szeged

VUKOVIĆ M. (1959): *Opći dio građanskog prava. Knjiga I.* Zagreb

Zakon o nasleđivanju. (Sl. list SFRJ, br. 20/55)

Zakon o nevažnosti pravnih propisa donetih pre 6. aprila 1941. godine i za vreme neprijateljske okupacije (Sl. list FNRJ, br. 86/46)

Zakon o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ, br. 29/78)

Zakon o osnovama svojinsko pravnim odnosa (Sl. list SFRJ, br. 6/80)
ZLINSZKY, I. (1897): *A magyar magánjog mai érvényében*. Budapest

JEGYZETEK

¹ A Magyar Királyi Kúria volt Magyarország legfelsőbb bírósági szerve 1868 és 1949 között, amely nevét Legfelsőbb Bíróságra változtatták, majd 2012-ben, az Alaptörvény hatályaba lépésével újra a Kúria nevet viseli.

² Ilyen volt a végrendeletek, öröklési szerződések és halálesetre szóló ajándékozások alaki kellékeiről szóló 1876. évi XVI. tc., a gyámsági és a gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. évi XX. törvénycikk, vagy az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. tc.

³ „Kölcsönös és viszonyos végrendekezés esetében a túlélő házastárs nemcsak halál esetére, hanem élők között sem tehet a végrendelettel eltérő intézkedést” (FABINYI 1935; 503).

⁴ „Jogsabály, hogy a szerződéses örökösnek a szerződésből származó öröklési joga a szerződés tárgyát tevő vagyon elajándékozásával meg nem hiúsítható, aki tehát az ingatlanokat a szerződéses öröklési jogról tudva szerzi meg ajándékozás útján az örökgyótól, azokat a szerződés örökösöknek kiadni tartozik.” Kúria C. III. 2030/1930. (FABINYI 1935; 515)
„Az örökösödési szerződés joghatályánál fogva a kedvezményezett az örökösödési szerződésnek ingyenes ügyletekkel való kijátszását nem köteles túrni, azonban ez a megtámadási jog csak az örökség megnyíltakor válik érvényesíthetővé.” Kúria C. III. 1907/1930. (FABINYI 1935; 515)